

**SIRDARYO VILOYATIDA INFRATUZILMANI
RIVOJLANTIRISHDA XORIJIY QO‘SHMA KORXONALARNING ROLI
VA ULARNING HUDUDIY RIVOJLANISHGA TA’SIRI**

Tursunova Mahliyo Sarvar qizi

Guliston davlat pedagogika instituti tayanch doktoranti

e-mail: tursunovamahliyo03@gmail.com,

***Annotatsiya:** maqolada Sirdaryo viloyatida infratuzilmani rivojlantirishda xorijiy qo‘shma korxonalarining roli tahlil qilinadi. Xorijiy investitsiyalar transport, energetika, sanoat va ijtimoiy sohalarda zamonaviy infratuzilma yaratish, hududiy iqtisodiy integratsiyani mustahkamlash va ijtimoiy xizmatlar sifatini oshirishga xizmat qilishi ko‘rsatildi. Shu bilan birga, investitsiyalarning hududlararo tengsizlik va sarmoyaviy manfaatlarning nomutanosibligi kabi xavflari ham tahlil qilindi. Maqola davlat va xorijiy hamkorlar o‘rtasidagi muvofiqlashtirilgan siyosatni amalga oshirish orqali infratuzilmaning barqaror va samarali rivojlanishini ta’minlash zarurligini ta’kidlaydi.*

***Kalit so‘zlar:** Sirdaryo viloyati, infratuzilma, xorijiy qo‘shma korxonalar, investitsiya, transport, energetika, ijtimoiy infratuzilma, hududiy rivojlanish, barqarorlik.*

**СИРДАРЫНСКАЯ ОБЛАСТЬ: РАЗВИТИЕ
ИНФРАСТРУКТУРЫ И РОЛЬ ИНОСТРАННЫХ СОВМЕСТНЫХ
ПРЕДПРИЯТИЙ В ТЕРРИТОРИАЛЬНОМ РАЗВИТИИ**

Турсунова Махлиё Сарвар кызы

*Аспирант Гулистанского государственного педагогического
института*

e-mail: tursunovamahliyo03@gmail.com

Аннотация: в статье анализируется роль иностранных совместных предприятий в развитии инфраструктуры Сырдарьинской области. Показано, что иностранные инвестиции способствуют созданию современной инфраструктуры в транспортной, энергетической, промышленной и социальной сферах, укреплению региональной экономической интеграции и повышению качества социальных услуг. Кроме того, рассматриваются риски, связанные с инвестициями, такие как межрегиональное неравенство и несоответствие инвестиционных интересов. В статье подчеркивается необходимость реализации скоординированной политики между государственными и иностранными партнерами для обеспечения устойчивого и эффективного развития инфраструктуры.

Ключевые слова: Сырдарьинская область, инфраструктура, иностранные совместные предприятия, инвестиции, транспорт, энергетика, социальная инфраструктура, региональное развитие, устойчивость.

SIRDARYO REGION: THE ROLE OF FOREIGN JOINT VENTURES IN INFRASTRUCTURE DEVELOPMENT AND THEIR IMPACT ON REGIONAL DEVELOPMENT

Tursunova Makhliyo Sarvar kizi

Doctoral candidate at Gulistan State Pedagogical Institute

e-mail: tursunovamahliyo03@gmail.com

Abstract: the article analyzes the role of foreign joint ventures in the development of infrastructure in the Sirdaryo region. It demonstrates that foreign investments contribute to the creation of modern infrastructure in transport, energy, industrial, and social sectors, strengthen regional economic integration, and improve the quality of social services. The study also examines potential risks

related to investments, such as interregional inequality and mismatched investment interests. The article emphasizes the necessity of implementing a coordinated policy between the state and foreign partners to ensure sustainable and effective infrastructure development.

Keywords: *Sirdaryo region, infrastructure, foreign joint ventures, investment, transport, energy, social infrastructure, regional development, sustainability.*

Sirdaryo viloyatida infratuzilma loyihalarining muvaffaqiyati asosan xorijiy investitsiyalar samaradorligiga bogʻliq. Xorijiy qoʻshma korxonalar tomonidan amalga oshirilgan loyihalar hududiy rivojlanishning turli yoʻnalishlariga integratsiyalashgan taʼsir koʻrsatadi. Masalan, transport tizimidagi zamonaviy logistika markazlari mahsulotlar va xomashyoning tez yetkazib berilishini taʼminlab, sanoat zonalarining ishlab chiqarish quvvatini oshiradi [3:59]. Shu bilan birga, energetika sohasida amalga oshirilgan loyihalar elektr energiyasi taʼminotining ishonchliligini yaxshilash bilan birga, sanoat va maishiy isteʼmolchilar uchun xarajatlarni kamaytiradi [5:92].

Ijtimoiy infratuzilma sohasidagi loyihalar ham hududiy rivojlanishga sezilarli hissa qoʻshadi. Masalan, uy-joy qurilishi va taʼlim muassasalarining modernizatsiyasi nafaqat yashash sharoitlarini yaxshilaydi, balki malakali ishchi kuchini jalb qilish va hududdagi mehnat bozorini rivojlantirishga xizmat qiladi [4:46]. Sogʻliqni saqlash tizimidagi zamonaviylashtirish esa aholining hayot sifatini oshirib, hududning ijtimoiy barqarorligini mustahkamlaydi [6:70]. Shuningdek, xorijiy investitsiyalar orqali joriy etilgan ilgʻor texnologiyalar va boshqaruv uslublari mahalliy korxonalar uchun bilim transferi imkoniyatini yaratadi. Bu esa hududiy korxonalar raqobatbardoshligini oshirish va global bozorda faol ishtirok etish imkonini beradi [1:150]. Shu nuqtai nazardan, xorijiy sarmoya nafaqat moliyaviy resurs, balki iqtisodiy rivojlanishning katalizatori sifatida ham qaraladi.

Biroq, xorijiy investitsiyalarning hududiy rivojlanishdagi ijobiy taʼsirini maksimal darajada oshirish uchun ularni davlatning strategik rivojlanish rejalari

bilan uyg'unlashtirish zarur. Hududlararo tengsizlik va sarmoyaviy manfaatlarning nomutanosibligi kabi xavflar, agar e'tiborsiz qoldirilsa, rivojlanishning uzoq muddatli barqarorligini tahdid ostiga qo'yadi [2:36]. Shu sababli davlat va xorijiy hamkorlar o'rtasida muvofiqlashtirilgan, shaffof va tartibga solingan investitsiya siyosati viloyat infratuzilmasining barqaror va samarali rivojlanishini ta'minlaydi.

Kelajakda Sirdaryo viloyatida infratuzilmani rivojlantirish istiqbollari ko'proq integratsiyalashgan, raqamli va ekologik barqaror loyihalarga yo'naltirilishi lozim. Xorijiy investitsiyalarni jalb qilishda ekologik standartlar, energiya samaradorligi va ijtimoiy ta'sirni hisobga oladigan tizimli yondashuv viloyatni nafaqat iqtisodiy, balki ekologik va ijtimoiy jihatdan ham rivojlantiradi [5:94]. Shu bilan birga, mahalliy ishchi kuchini rivojlantirish va malakali kadrlarni tayyorlash investitsiya samaradorligini oshiradi hamda hududiy iqtisodiy mustahkamlikni ta'minlaydi [6:71]. Natijada, Sirdaryo viloyatining infratuzilmasini rivojlantirishda xorijiy qo'shma korxonalar strategik ahamiyat kasb etadi. Ularning faoliyati nafaqat moliyaviy va texnologik resurslarni jalb qiladi, balki hududiy rivojlanishning barqarorligini ta'minlovchi institut sifatida ham xizmat qiladi. Shu jihatidan, davlat siyosati, sarmoya manfaatlari va hududiy rivojlanish strategiyalari uyg'unligi Sirdaryo viloyatida zamonaviy, samarali va barqaror infratuzilma yaratishning asosiy sharti hisoblanadi [2:38; 4:47]. Sirdaryo viloyatida infratuzilma rivojlanishida xorijiy qo'shma korxonalarining roli nafaqat moliyaviy resurslarni jalb qilish bilan chegaralanmaydi. Ular hududiy iqtisodiyotni modernizatsiya qilish, ilg'or texnologiyalarni joriy etish va xalqaro boshqaruv standartlarini tatbiq etish orqali viloyatni raqobatbardosh va barqaror rivojlanish yo'nalishiga yo'naltiradi [1:151; 3:60]. Transport, energetika, sanoat va ijtimoiy sohalardagi loyihalar viloyat ichki va tashqi iqtisodiy integratsiyasini mustahkamlashga xizmat qiladi, shu bilan birga hududiy ish o'rinlarini yaratish va yashash sifatini yaxshilashga hissa qo'shadi [4:47; 5:94]. Biroq, xorijiy investitsiyalar bilan bog'liq loyihalarda hududlararo iqtisodiy tengsizlik va sarmoyaviy manfaatlarning nomutanosibligi kabi xavflar ham mavjud. Shu sababli davlat va xorijiy hamkorlar o'rtasida muvofiqlashtirilgan va tartibga solingan siyosatni amalga oshirish, investitsiyalar samaradorligini

oshirish hamda ijtimoiy va ekologik barqarorlikni ta'minlash muhim hisoblanadi [2:38; 6:72]. Qisqacha qilib aytganda, Sirdaryo viloyatida infratuzilmani rivojlantirish jarayonida xorijiy qo'shma korxonalarining ishtiroki strategik ahamiyatga ega. Ularning faoliyati nafaqat hududiy iqtisodiy integratsiya va transport-energetika tizimlarining samaradorligini oshirish, balki ijtimoiy infratuzilma sifatini yaxshilash va mahalliy ishchi kuchini rivojlantirishga xizmat qiladi. Shu nuqtai nazardan, davlat siyosati, xorijiy investitsiya manfaatlari va hududiy rivojlanish strategiyalari uyg'unligi Sirdaryo viloyatida zamonaviy, samarali va barqaror infratuzilma yaratishning asosiy sharti hisoblanadi.

Sirdaryo viloyatida infratuzilmani rivojlantirish jarayonida xorijiy qo'shma korxonalarining ishtiroki strategik ahamiyatga ega. Ularning faoliyati nafaqat hududiy iqtisodiy integratsiya va transport-energetika tizimlarining samaradorligini oshirish, balki ijtimoiy infratuzilma sifatini yaxshilash va mahalliy ishchi kuchini rivojlantirishga xizmat qiladi. Shu nuqtai nazardan, davlat siyosati, xorijiy investitsiya manfaatlari va hududiy rivojlanish strategiyalari uyg'unligi Sirdaryo viloyatida zamonaviy, samarali va barqaror infratuzilma yaratishning asosiy sharti hisoblanadi [2:38; 4:47]. Bundan tashqari, kelajakda viloyat infratuzilmasini rivojlantirish quyidagi yo'nalishlarga qaratilishi lozim:

Raqamli transformatsiya va innovatsiyalar: Transport, energetika va sanoat infratuzilmasida raqamli boshqaruv tizimlarini joriy etish va smart-logistika markazlarini rivojlantirish orqali samaradorlikni oshirish.

Ekologik va ijtimoiy barqarorlik: Xorijiy investitsiyalarni jalb qilishda ekologik standartlar, energiya samaradorligi va ijtimoiy ta'sirni hisobga oladigan tizimli yondashuvni tatbiq etish.

Mahalliy ishchi kuchini rivojlantirish: Malakali kadrlarni tayyorlash va professional rivojlanish dasturlarini joriy etish orqali investitsiya samaradorligini oshirish va hududiy iqtisodiy mustahkamlikni ta'minlash.

Integratsiyalashgan hududiy rivojlanish: Investitsiya loyihalarini transport, energetika, sanoat va ijtimoiy sohalardagi strategik rivojlanish rejalari bilan uyg'unlashtirish.

Investitsiya risklarini boshqarish: Hududlararo tengsizlik va sarmoyaviy manfaatlarning nomutanosibligi kabi xavflarni monitoring qilish va muvofiqlashtirilgan siyosat orqali minimallashtirish.

Ushbu tavsiyalar amalga oshirilsa, Sirdaryo viloyati infratuzilmasi nafaqat iqtisodiy, balki ekologik va ijtimoiy jihatdan ham barqaror rivojlanish yo‘nalishida bo‘ladi. Xorijiy qo‘shma korxonalar bilan davlatning hamkorligi strategik investitsiya loyihalarini muvaffaqiyatli amalga oshirish, hududiy raqobatbardoshlikni oshirish va aholining hayot sifatini yaxshilash imkonini beradi. Shunday qilib, Sirdaryo viloyatida infratuzilmaning barqaror va zamonaviy rivojlanishi nafaqat moliyaviy resurslarni jalb qilish, balki ilg‘or texnologiyalar, boshqaruv tizimlari va integratsiyalashgan strategik yondashuvlar orqali amalga oshiriladi.

REFERENCES

1. Karimov I.A. Uzbekistan on the Path of Economic Reforms. Tashkent: Uzbekistan Publishing House, 2011, pp. 145–152.
2. Mirziyoyev Sh.M. Strategy of Actions for the Further Development of the Republic of Uzbekistan. Tashkent, 2017, pp. 32–38.
3. State Statistics Committee of the Republic of Uzbekistan. Regional Development Reports. Tashkent, 2021, pp. 54–60.
4. Ministry of Economic Development and Poverty Reduction. Investment Policy Review. Tashkent, 2020, pp. 41–47.
5. World Bank. Uzbekistan Infrastructure Assessment. Washington D.C., 2019, pp. 88–95.
6. Asian Development Bank. Public–Private Partnerships in Central Asia. Manila, 2018, pp. 66–72.